

Motion till riksdagen
2010/11:Sf379

av Marie Granlund m.fl. (S)

Flyktingmottagandet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagreglera alla kommuners skyldighet att ta emot flyktingar och deras anhöriga.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över lagen om eget boende.

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 1 hänvisat till AU.

Motivering

Sverige har ett stort ansvar att ta emot människor som befinner sig på flykt undan krig, katastrofer och förtryck. Sett i förhållande till folkmängd tog Sverige emot 1,9 asylansökningar per 1 000 invånare under 2006. Det är betydligt fler än EU-genomsnittet. Men en sant generös flyktingpolitik måste även värna om de nyanlända, ge dem bästa tänkbara möjligheter att komma in i samhället, få jobb och bostad och skapa sig ett gott liv. För att undvika underströmmar av negativa attityder bland medborgare och politiker måste politiken ha en tydlig struktur, och det måste råda stor öppenhet kring dess förutsättningar och problem. Så länge vi misslyckas med dessa åtaganden kan vi inte säga att Sverige för en generös flyktingpolitik.

Ett av de stora problemen med flyktingmottagandet är att mottagandet är så koncentrerat till vissa kommuner. I praktiken är det några stadsdelar i landet som står för en stor del av hela Sveriges ansvar. I de stadsdelarna blir effekterna väldigt påtagliga. Skolorna tillförs ständigt nya elever under läsåret, nya klasser startas och den arbetsro som kanske framförallt flyktingbarn så väl behöver ersätts av ständiga förändringar. Trångboddheten är mycket utbredd, barnen har oftast inte samma självklara rätt till en egen sfär i hemmet för läxläsning och eget liv. Självfallet blir den sociala strukturen oerhört instabil i sådana områden. Möjligheterna till arbete, egen försörjning och integration är mycket sämre för de nyanlända i dessa områden.

Det är enligt vår mening hög tid att resten av Sverige nu tar sitt ansvar för flyktingmottagandet. Flyktingmottagandet är en nationell angelägenhet och därför måste också staten ta ansvar så att inte endast ett litet antal kommuner och stadsdelar får ta huvudparten av flyktingströmmarna.

Det måste, enligt vår mening, vara möjligt för regering och riksdag att ålägga alla kommuner en skyldighet att delta i flyktingmottagandet. Under många år har staten på olika sätt sökt locka kommuner att ingå i flyktingmottagandet. Kommuner med mycket välbärgad befolkning har trots detta vägrat eller endast accepterat försumbara numerärer. Det måste finnas en möjlighet för staten att ge nyanlända flyktingar de bästa startförutsättningarna, och då måste det vara möjligt att anvisa flyktingar dit där förutsättningarna för arbete och integration är bäst.

Effekterna av lagen om eget boende är också, enligt vår mening, direkt kontraproduktiva när det gäller att erbjuda flyktingar bäst förutsättningar för arbete och integration. Det är ganska naturligt att nyanlända söker sig till områden där deras landsmän redan finns men forskning och studier visar tydligt att deras möjligheter att komma i arbete blir mycket sämre. Kommunerna blir i praktiken inte informerade om sådan spontan inflyttning och det leder till stora problem för skolverksamheten och annan service. Mottagningsprocessen måste vara sådan att flyktingar får introduktion och boende där möjligheterna till arbete och integration är bäst och där det sker i samarbete med kommunen och lokala myndigheter. Lagen om eget boende bör skyndsamt ses över – exempelvis är det rimligt att ett förstahandskontrakt på bostad finns för att mota trångboddheten.

Fel! Okänt namn på

Kommunerna bör också ges bättre förutsättningar i form av stöd, ekonomi och kunskap för att kunna ge de nyanlända en god start. Bland annat måste ersättningen för anhöriginvandrarna ses över. En stor del av denna grupp behöver introduktion med svenska för invandrare (sfi) och andra insatser på samma sätt som flyktinggruppen. Även ersättningen för asylsökande barns skolgång måste ses över. För dem får kommunerna idag schablonbelopp enligt ett system som är konstruerat utifrån en situation där de asylsökande barnen är få och ”går in på marginalen”. Vi vill att ersättningen istället beräknas på motsvarande sätt som intrakommunal ersättning för skolplatser.

En framgångsrik introduktion måste vara individualiserad och fokusera på etablering och arbete. Idag kan en person träffa ett stort antal handläggare och lärare innan han eller hon gått igenom introduktionen. Bristande planering och andra strukturproblem får negativa konsekvenser för både individen och samhället. Ett bonussystem för den som klarar sfi är inte någon lösning eftersom det lägger hela ansvaret på individen och skjuter strukturproblemen under mattan. Vi menar att det istället krävs en strukturförändring av introduktionen och sfi. Kommunerna bör fortsatt ha ansvaret för genomförandet av introduktionen, men fördelningen av ansvaret för introduktionsperiodens genomförande och finansiering måste tydliggöras och utformas som ett trepartsavtal mellan stat, kommun och individ.

Den viktigaste förutsättningen för en framgångsrik introduktion är tidig kontakt med arbetsmarknaden. Därför måste det vara möjligt för de nyanlända att skriva in sig på Arbetsförmedlingen så snart som möjligt. Undervisningen i sfi bör inte vara en egen skolform utan en helt integrerad del av introduktionen med en tydlig individanpassning och yrkesinriktning. Utgångspunkten måste vara att de nyanlända är attraktiv arbetskraft. Fler parter, som branschorganisationer, högskolor och Arbetsmarknadsverket, måste vara med i arbetet med att utforma introduktionsprogrammen så att dessa bättre kan skraddarsys efter arbetsmarknadens krav.

Stockholm den 26 oktober 2010

Marie Granlund (S)

Anders Karlsson (S)

Annelie Karlsson (S)

Christer Adelsbo (S)

Kerstin Engle (S)

Leif Jakobsson (S)

Kent Härstedt (S)

Ann Arleklo (S)

Bo Bernhardsson (S)

Hillevi Larsson (S)

Kerstin Nilsson (S)

Morgan Johansson (S)